

Glazen wolken

Josine van Boxmeer

In zijn oranje gekleurde avondjapon zie ik hem de groene bladeren strelen. Nog even en dan is hij volledig weg. Dan zal het licht langzaam overgaan in het donker.

De avondzon.

Ik denk: Zachtjes kust hij de boomtoppen. Zo zoet.

Vanaf het dakterras waarop ik wegroom in mijn after dinner dip, met mijn benen languit op de eettafel gespreid en nippend aan mijn décafé, zie ik het licht vertrekken. Achter de bomen verdwijnt hij. De katten volgen de duiven die hun vlucht naar het dak nemen. Ik hoor ze watertanden. Ze maken een gek geluid. Ik lach. Het tafereel kan zich iedere avond herhalen. Ik hou van deze avondzon, die bijna dagelijks de Torenallee in al zijn schone kleuren en met zijn warmte toelacht. Wanneer ik er dan tussen de wilde bloemen en langs de horecagelegenheden mijn weg naar huis vind. *'In het begin moest ik alles alleen doen'* blijft Gerard Philips herhaaldelijk spreken. De letters prijken op de muur van gebouw Gerard, dat ik passeer aan mijn rechterhand. Ik zie er hardlopers die zich net als mij laten verwarmen. Waarna de zon achter het Evoluon in het duister zijn rust vindt. Voor even.

Vanaf het dakterras, reizen mijn gedachten terug naar uren geleden. Peddelend vanaf de Genneper Watermolen voeren we de Dommel af, onder de ring door, langs het van Maerlant en door het Anne Frankplantsoen. Omdat ik voor op het board zat, moest ik omdraaien om mezelf verstaanbaar te maken. Ik wendde mijn hoofd en zei hem: 'Ik vind dit het allermooiste stukje van Eindhoven. In deze wijk wil ik later wonen. Aan het water, en vlakbij het Parktheater'.

Op de vistrap bij het van Abbe verloren we onze vin. We constateerden het toen we aan wal gingen. Balen, want zonder vin is het moeilijk koers houden. Op de terugweg zouden we enkel het board hebben, de peddels en onze eigen armkracht. Maar wat had het voor zin om lang te balen van dingen die gebeurd zijn, die onomkeerbaar zijn.

Aan de waterkant dronken we koud gebleven witbier uit de thermoskan.

Liggend kropen we tegen elkaar aan. In de verte hoorde ik het carillon.

Hij maakte zijn welbekende grapjes. Nu ik hem al enkele maanden kende, waren ze zo ontzettend voorspelbaar. Maar toch, telkens weer, moest ik erom lachen.

Ik voelde van alles door mijn lichaam gieren. Ik dacht: help, ik voel zoveel. En zei hem: 'ik vind je zo leuk'.

's Ochtends, wanneer we beiden weer wakker zijn, de zon en ik, ontmoet ik zijn licht in de vensterbank. De décafé heeft plaatsgemaakt voor een dubbele espresso. Alweer de gestrekte benen, rustend op de witgelakte vensterbank. Ik leun met mijn rug tegen de raamstijl aan. Door het raam zie ik werklui met gele helmen de straat oversteken. De Plataanbuurt wordt fris leven ingeblazen. Met nieuwe daken, nieuwe muren, nieuwe deuren. Aan de overkant zie ik de eerste bezoekers van evangelische boekhandel de Fakkel naar binnen gaan. Ze komen van heinde en verre. Wanneer het raam openstaat, hoor ik de Vlaamse accenten. Als bezige bijen nemen we onvermijdelijk deel aan de start van de nieuwe dag.

In het donker is álles donker. Haar hoofd voelt zwaarder en haar gedachten zwarter. Als een blok viel ze in slaap. Zo moe. Maar hoe lang zal ze slapen. En hoe diep deze nacht? Haar vader kwam thuis. Halfeen in de nacht. In de badkamer poetst hij zijn tanden. Ze wordt

weer wakker. Half wakker en nog half verdrongen, ver beneden in dromenland voelt ze zich gedesorïenteerd. En doodmoe. Was haar vader nu al thuis? En wat deed haar moeder, midden in de nacht op de zolder? Ze hoort het gestommel van boven de schrootjes in het plafond komen. Haar moeder had haar tanden toch al gepoetst? Was ze ziek geworden? Was haar moeder gek aan het worden? Haar moeder was niet gek aan het worden, ze weet dat ze zelf gek aan het worden is. Ze zweet over haar hele lichaam. Ze trilt. Vanuit haar maag komt een misselijk gevoel opzetten. Ze slaat het dekbed opzij en stapt uit bed. In de badkamer ontmoet ze haar vader. Gelukkig, hij is het dus die ze hoorde. Iedereen is weer thuis. Voorlopig geen geluiden meer. Ze kan eindelijk in de rust die er nu is gaan slapen. In het huis zal het voorlopig stil blijven. Tot halfzeven in de ochtend. Het tijdstip waarop haar ouders zich zullen klaarmaken voor de kerkdienst. Wanneer het geluid van het douchewater haar kamer binnen zal stromen, zal zij wakker zijn en de slaap niet meer kunnen vatten.

Ze blijft stilstaan bij de glazen wolken van De Grote Beek. De afstand tussen haar en het kunstwerk is nog geen tien meter, en toch voelt het mijlenver bij haar vandaan. Ze ziet met haar ogen, ze voelt de kiezelstenen onder haar voeten wanneer ze loopt, ze registreert wat er in de buitenwereld aan haar voorbij trekt, maar het lijkt alsof ze kijkt naar een filmdoek waarop ze zelf te zien is. Ze speelt mee, daar in die film die wordt gedraaid. Cliënten, behandelaren, bezoekers en voorbijgangers gaan hun weg over het GGZ-terrein. Ze ziet hen. Ze groet hen. Maar het lijkt alsof ze het allemaal op grote afstand vanachter glas aanschouwt. Ze lijkt er niet werkelijk meer te zijn, hier in deze wereld, maar ergens te zweven tussen hier en ergens. Ergens, maar ze weet niet waar. Er is geen controle meer. Geen duidelijkheid meer over waar en wie ze nog is.

Het voelt zo beangstigend. De angst als metgezel aan haar zijde, de hele dag door, wanneer straattaferelen op hoge snelheid aan haar voorbij gaan en ze weet: ik weet niet meer wie ik ben.

Na bijna een jaar nauwelijks geslapen te hebben, begonnen de klachten. De vermoeidheid kwam als eerste. Toen ook ondanks de vermoeidheid het slapen niet beter ging, kwamen de paniekaanvallen. Alsof haar lichaam wilde schreeuwen: 'Ik stop. Jij stopt ook. We zijn nu klaar met jagen'. Door de paniekaanvallen durfde ze niet meer alleen te zijn. Niet meer alleen het huis uit te gaan. Het vertrouwen in haar eigen lichaam was verdwenen. Reizen ging niet meer. Niet eens de kleine voetreis naar de Albert Heijn. Ze viel af omdat ze de hele dag door nerveus was. Nerveus voor alles wat in haar lichaam en in haar hoofd zou kunnen gebeuren. Ze werd steeds magerder en zwakker. Het was een rigoureuze afvalprogramma waar ze niet op zat te wachten.

Ze was op. Zo ontzettend op. De kamer stofzuigen was een klus die fysiek zoveel van haar vroeg, dat ze daarna weer in haar bed moest kruipen.

De winter kwam, de dagen werden donkerder en het licht ging uit. Moe. Zo ontzettend moe.

Ze kijkt naar de glazen wolken. Ooit was haar hoofd zo licht en helder als een wolk van glas. Totdat het rampjaar zijn intrede deed. In een paar maanden tijd veranderde de wolk van glas naar een grijze mist en uiteindelijk een zwarte massa die zo zwaar voelde dat ze buiten het zwarte niet meer denken kon. Het kreeg haar volledig in haar macht. Het drukte haar plat. De depressie was als een ondraaglijke pijn. De pijn was zo intens dat ze het kwijt wilde. Zo te moeten leven, was geen leven meer.

De levenslust die ze had, werd via een onzichtbaar kanaal weggezogen. Alles was zwart.

Alles was donker. Er was geen hoop meer, geen vertrouwen meer en nog maar een minuscuul stukje leven.

Ze werd opgenomen. Therapieën volgden, een zware depressie werd gesteld. Overspannen.

Het leven was voor haar te veel. Het leven hier in de drukke stad. Het ging voor haar allemaal

te snel. De auto's, de fietsers, de sociale afspraken die elkaar in rap tempo opvolgden, de weg naar volwassenheid die ze moest nemen.

Op.

Alles donker.

Haar horloge vertelt haar dat ze terug naar binnen moet. De groepstherapieessie vangt over enkele minuten aan. In contact met anderen, voelt ze meer dat ze bestaat.

En toch, de meeste behoefte heeft ze aan stilte op haar heen. Ze wil opgeladen worden met rust. De hele dag staren naar de glazen wolk en alles wat gebeurd is tussen het begin en haar negentwintigste levensjaar in de stilte kunnen verwerken.

Binnenkort wordt ze dertig jaar. Op haar verlanglijst staat niets. Even helemaal niets.

Ik dacht: help, ik voel zoveel. En zei hem: 'ik vind je zo leuk'. Hij glimlacht en geeft mij een kus op mijn voorhoofd. Zijn ogen fonkelen. Zo dicht bij zijn gezicht, aan de oever van de Dommel, verdrink ik in zijn blauwe ogen. Een minuutlang tuur ik naar zijn ogen, zijn wenkbrauwen, zijn neus en de rood geworden kaaklijn door de middagzon.

Ik zeg: 'Je kijkt zo happy'

Hij: 'Dat komt omdat jij zo happy kijkt'.

Ik lach en zeg: 'Maar dat komt door jou'.

'Nee', zegt hij, 'dat komt door jou'.

Ik leg mijn hoofd tevreden op zijn borst neer.

En dan is hij daar. Een siddering die jaren geleden afscheid van me nam. Een gevoel dat ik zo lang al niet meer gehad had, dat we vreemden voor elkaar geworden waren. Ik voel een stroompje door mijn lichaam glijden, van de top tot in mijn rug, en herken het als geluk. Voor het eerst sinds vier jaar, een jaar nadat ik werd ontslagen uit de GGZ-instelling, voel ik het voor heel even weer: geluk.

Het was alweer maanden geleden dat we koffiedronken op het Ketelhuisplein. Anderhalf jaar te laat las ik in de digitale *cloud* boven Eindhoven een bericht van hem op facebook. Ik dacht dat ik met facebook goed genoeg uit de voeten kon, maar blijkbaar wist ik niets van de werking van Messenger af. Pas toen ik bij de Mediamarkt een nieuwe laptop kocht, en alle nodige programma's opnieuw installeerde, zag ik een ongeopend bericht bij het opstarten van mijn facebookpagina.

Anderhalf jaar bleef mijn reactie op zijn contactinitiatief uit. Ik typte: 'Sorry, wat erg! Hij reageerde een paar dagen later, in ieder geval sneller dan anderhalf jaar later. Hij had getypt: 'Geef niet hoor, flessenpost doet er net zolang over'.

Ik was zoals gewoonlijk te vroeg, en nam plaats op één van de twee stoelen die nog onbezet waren. Ik zat niet te wachten op een relatie. Niet nu ik zelf nog zo wankel was. Zonder verwachtingen, slechts zin in een enkel koffie-uurtje met hem, ontmoette ik hem daar in mei bij het Ketelhuis.

Tegen alle date-etiketten in, vertelden we elkaar over eerdere relaties. Hij vroeg: 'Wat zoek je in een relatie?' En ik zei: 'Voor mij is liefde dat je er vanbinnen precies hetzelfde uit ziet'.

Later had hij verteld dat dat het moment was waarop hij wist dat het klopte.

We ontmoetten elkaar daar, en gingen niet meer bij elkaar weg. Alles ging zo gemakkelijk, zo vanzelfsprekend.

Als date gingen we een midweek kitesurfen op Texel. Geen moment hadden we het gevoel dat we er met een vreemde zaten. Hij surfte op zee met de kite in zijn handen op mijn SUP-board omdat de wind die dag te zwak was, en ik trainde mijn vlieger skills op het strand met

zijn zelfgemaakte vlieger. Tijdens de autorit naar huis, konden we urenlang samen stilzijn.

De thermoskan werd terug in de tas opgeborgen en onder de elastieken van het SUP-board vastgelegd. We tuurden voor een laatste keer in de Dommel, maar de vin was nergens meer te zien. Zonder vinnetje voeren we al slalommend terug naar de Watermolen. De stad uitvarend: de stadse geluiden ebden weg.

Ik gaf hem een kus op zijn lippen. De SUP was al leeggelopen en lag opgevouwen in de auto. Het was tijd om huiswaarts te gaan.

Samen met de medicatie en dankzij gesprekstherapieën waarin ik tranen met tuiten hilde, en vooral dankzij de sabbatical die ik nam op het platteland, ver weg van de indrukken die de stad en het gehaaste leven mijn hoofd doorgaans zo snel vulde, verdween stap voor stap de zware depressie. En daarna bij hem, vond ik een stukje van mezelf weer terug. Want door te kijken naar hem, zag ik als in een spiegel mezelf. *Liefde is dat je er vanbinnen precies hetzelfde uit ziet.*

Rust en toekomstdromen kwamen langzaamaan weer bij me terug. Na een jarenlange zwarte nacht, wordt het langzaamaan weer dag. Het is nog vroeg, de zon is aan het opkomen, schapenwolkjes sieren de blauwe lucht. Nog even en de zon zal op volle kracht schijnend terug aan de horizon staan. Hier in de avondzon op het dakterras weet ik dat het licht weer terugkomt. De wolken zijn langzaamaan van zwart gekleurd naar grijs en ik weet dat ze eens weer wit zullen worden.

In het begin moest ik alles alleen doen, zegt meneer Philips. Ik denk terug aan vanmiddag. In het gras lig ik naast hem. Ik ben met hem. De liefde die mij hielp om het licht weer te kunnen herkennen.